

आदिवासी विकास याजनेतर्गत विविध
स्वयंसेवी संस्थांमार्फत राबविल्याजाणाऱ्या
प्रस्तावांना मान्यता देण्यासाठी
राज्यस्तरीय समिती गठीत करण्याबाबत

महाराष्ट्र शासन

आदिवासी विकास विभाग

शासन निर्णय क्र.स्वयंप्र-१९०५/प्रक्र.१०९/का-१७,

मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२, दि. ३० सप्टेंबर २००५.

पहो:- केंद्रीय जनजाती कार्य मंत्रालयाचे पत्र क्र.२२०४०/२७/२००३-एनजीओ, दि.२ जून २००५.

शासन निर्णय:- आदिवासी क्षेत्रात निवासीशाळा व अनिवासीशाळा, दवाखाने, फिरती रुग्णालये (मोबाईल डिस्पेंसरीज), व्यवसाय प्रशिक्षण केंद्र इत्यादी प्रकल्प राज्यातील विविध स्वयंसेवी संस्थांमार्फत राबविले जातात. अशा प्रकल्पांना केंद्र शासनाच्या जनजाती कार्य मंत्रालयाकडून अनुदान प्राप्त होते. अशा प्रकल्पांचे प्रस्ताव केंद्र शासनास सादर करण्याच्या पद्धतीचे विकेंद्रीकरण करण्यास व त्यात पारदर्शकता आणण्यासाठी, आणि ज्या स्वयंसेवी संस्थांचे केंद्रीय अनुदानासाठी प्रकल्प सादर केलेले आहेत त्यांच्या प्रस्तावांच्या तपासण्यासाठी एक राज्यस्तरीय समिती नियुक्त करण्याबाबत केंद्र शासनाचे जनजाती कार्य मंत्रालयाचे पत्र क्र.२२०४०/२७/२००३- एनजीओ, दि. २ जून २००५ अनुसार सूचना निर्गमित करण्यात आल्या आहेत. त्यानुसार अशा स्वयंसेवी संस्थांचे निरीक्षण अहवाल तपासण्यासाठी व केंद्र शासनास अनुदानासाठी अशा स्वयंसेवी संस्थांची शिफारस करण्यासाठी याद्वारे खालीलप्रमाणे एक राज्यस्तरीय समिती गठीत करण्यात येत आहे:-

१. प्रधान सचिव/सचिव, आदिवासी विकास विभाग	अध्यक्ष
२. प्रधान सचिव/सचिव, ग्राम विकास व जलसंधारण विभाग(ग्राम विकास) किंवा त्यांचे प्रतिनिधी	सदस्य
३. प्रधान सचिव/सचिव, कृषि, पशुसंवर्धन व दुग्ध विकास विभाग, (कृषि) किंवा त्यांचे प्रतिनिधी	सदस्य
४. प्रधान सचिव/सचिव, सार्वजनिक आरोग्य विभाग किंवा त्यांचे प्रतिनिधी,	सदस्य
५. श्री.प्रसांत हिरे, अध्यक्ष, आदिवासी सेवा समिती, मालेगाव जि.नाशिक	सदस्य
६. डॉ.आर.एस. आरोळे, अध्यक्ष, कॉम्प्रहन्सिव्ह रुरल हेल्थ प्रोजेक्ट, जामखेड, जि.अहमदनगर	सदस्य
७. डॉ.कि.शा.चपळगायकर, कार्यक्रम संचालक, महाराष्ट्र इन्स्टिट्यूट ऑफ टेक्नॉलॉजी ट्रान्सफर फॉर रुरल एरियाज, (MITTRA), नाशिक;	सदस्य
८. आयुक्त, आदिवासी विकास, महाराष्ट्र राज्य, नाशिक	सदस्य सचिव

प्रस्ताव तपासण्यासाठी केंद्र शासनाने ठरवून दिलेल्या मार्गदर्शक बाबी

(१) आदिवासी लोकसंख्येच्या प्रमाणानुसार राज्य शासनास हा निधी वित्तारित केला जाणार आहे.

(२) केंद्र शासनाने मंजूरी दिलेल्या संस्थांचे प्रस्तावाबाबत म्हणजेच EVAs-- (Established Voluntary Agencies) अशा संबंधित संस्थाना कळविण्यात आलेले आहे की, ह्या योजनेसाठी केंद्र शासनामार्फत वितरित होणा-या निधीमध्ये कपात होणार असल्याने संस्थांनी राबविल्या जाणा-या प्रस्तावांमध्ये अग्रक्रम ठरवावा.

(३) तसेच केंद्र शासनाने सन २००४-०५ अखेर ज्या प्रस्तावांना पुढे चालू ठेवण्यासाठी मान्यता दिलेली आहे, अशा Non-EVAs (Non Established Voluntary Agencies) अशा संस्थाना केंद्र शासनाकडे पूर्वी ज्या प्रमाणात अनुदान प्राप्त झालेले आहे त्याच प्रमाणात येणा-या वर्षात आणि भविष्यात अनुदान प्राप्त होणार नसल्याने प्रस्ताव पुढे चालू ठेवताना प्रस्तावानाची खरोखरच आवश्यकता आहे का, आणि केंद्राकडून राज्यास उपलब्ध होणा-या निधी इ. बाबी विचारात घ्याव्यात.

(४) ज्या स्वयंसेवी संस्थांनी मागील वर्षाचे अनुदानाची मागणी केली होती आणि ज्यांचे निरीक्षण अहवाल आणि शिफारस राज्य शासनाने केंद्र शासनास पाठविलेली आहे अशाच संस्थांना मंजूरी दिलेली आहे. तसेच हे प्रस्ताव केंद्र शासनास दि. ३१.३.२००५ पर्यंत प्राप्त झालेले आहेत. तसेच याबाबत ज्या संस्थांनी सन २००३-०४ या वर्षासाठी किंवा त्या पूर्वीच्या वर्षासाठी अनुदान मंजूरी करण्याची विनंती केली आहे अशा संस्थांना पूर्वीच्या अनुदानाची मागणी मंजूर केली जाणार नाही कारण असे प्रस्ताव Time barred झालेले आहेत. अशा संस्थांच्या २००३-०४ व त्या पूर्वीच्या अनुदानाबाबत विचार करण्यात येऊ नये व असे प्रस्ताव व निरीक्षण अहवाल केंद्र शासनानेकडे पाठविण्यात येऊ नयेत.

(५) स्वयंसेवी संस्थांचे प्रस्ताव केंद्र शासनाकडे पाठविताना स्वयंसेवी संस्थांनी आदिवासी भागाचा विचार करावा तसेच अशा प्रस्तावात प्रामुख्याने शिक्षण, आरोग्य आणि इतर आवश्यक सुविधांचा विचार व्हावा असे कळविलेले आहे. तसेच ज्या भागात या सुविधा पुरेशा प्रमाणात आहेत किंवा जेथे या सुविधा आहेत तेथे पुन्हा नव्याने उपक्रम राबविण्यासाठी केंद्रीय अनुदानाची मागणी करण्यात येऊ नये. प्रस्ताव सादर करताना सुविधा उपलब्ध नसलेल्या गावांची यादी व कोणत्या सुविधांची गरज आहे याबाबत केंद्र शासनास कळविण्यात यावे.

(६) राज्य शासनाने आदिवासी भागात जेथे अपु-या सुविधा आहेत त्याच ठिकाणी उपक्रम राबविणा-या संस्थांना प्राधान्य द्यावे तसेच स्वयंसेवी संस्थांच्या उपक्रमांबाबत प्राथम्यक्रम ठरवून द्यावे.

(७) केंद्र शासनाने मान्यता दिलेल्या स्वयंसेवी संस्थांच्या प्रस्तावांची पुन्हा पडताळणी करण्यात येऊन त्यांचे निरीक्षण अहवाल पाठविण्यात यावेत.

(८) केंद्र शासनाने मान्यता दिलेल्या स्वयंसेवी संस्थांच्या प्रस्तावांची पुन्हा पडताळणी करण्यात येऊन अशा प्रस्तावांपैकी खरोखरच आवश्यकता असणा-या उपक्रमांचे प्राथम्य ठरविण्यात येऊन सन २००५-०६ या वर्षाकरीता निरीक्षण अहवाल पाठविण्यात यावेत.

(९) केंद्र शासनाने सन २००५-०६ साठी मान्यता दिलेल्या स्वयंसेवी संस्थांचे प्रस्ताव, सन २००४-०५ च्या राज्य शासनाने मान्यता दिलेले प्रस्तावांना आणि केंद्रशासनाकडे परस्पर पाठविण्यात आलेले आणि राज्यशासनाने मान्यता दिलेले नवीन प्रस्ताव या सर्वांबाबत केंद्र शासनाने वितरित केलेल्या निधीपैकी काही शिल्लक राहिल्यास याबाबत राज्यशासनाने तपासणी करूनच प्रस्तावांचा विचार करावा.

(१०) केंद्र शासनाने मान्यता दिलेल्या स्वयंसेवी संस्थांच्या प्रस्तावांव्यतिरीक्त कोणत्याही स्वयंसेवी संस्थांना एका राज्यात एकापेक्षा जास्त उपक्रम राबविण्यास परवानगी देऊ नये.

(११) केंद्रीय मंत्रालयाने यापूर्वीच वेगवेगळ्या उपक्रमांसाठी ठरवून दिलेल्या अटीमध्ये कोणताही बदल न करता प्रस्ताव पुढे चालू ठेवण्यास मान्यता, नवीन प्रस्ताव यांची तपासणी करण्यात यावी.

(१२) केंद्र शासनाने स्वयंसेवी संस्थांच्या प्रस्तावांचे निरीक्षण करण्याबाबतचा विहित नमुन्यातील अर्ज यापुढेही कायम राहणार आहे. याबाबतचा नमुना दि.२-६-२००५ च्या पत्रासोबत जोडला आहे. त्यानुसार संबंधित क्षेत्रीय अधिका-यांनी तपासणी करावी, अग्रक्रमानुसार उपक्रम दुर्लक्षित क्षेत्रात राबवावेत.

(१३) सर्व प्रस्ताव एकाच वेळी निरीक्षण अहवालासह तपासून आणि त्यानुसार त्यास मान्यता देऊन केंद्र शासनास सादर करावेत. राज्य शासनाकडून थोडे थोडे प्रस्ताव (Piece meal manner) वर्षभरात पाठविण्यात येतात व त्यामुळे केंद्रशासनाला याबाबत वर्षभर वारंवार विचार करावा लागतो. म्हणून राज्याने वर्षभर थोडे थोडे प्रस्ताव न पाठवित एकत्रित प्रस्ताव पाठवावेत. त्यानुसार केंद्रीय मंत्रालय राज्यशासनानिहाय निधी वितरित करण्याची कार्यवाही करेल.

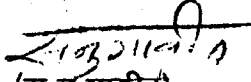
(१४) स्वयंसेवी संस्थांची एकत्रित शिफारस राज्यस्तरीय समिती केंद्र शासनाच्या यतीने सर्व नवीन प्रस्तावांची छाननी करेल आणि त्यानुसार प्राप्त झोणा-या निधीच्या मर्यादेत (रु.२.४७ कोटी) प्रस्तावांची निवड करतील. केंद्र शासनास परस्पर प्राप्त झालेले प्रस्ताव राज्य शासनास पुन्हा तपासण्यासाठी पाठविण्यात आलेले आहेत. प्रस्तावांची तपासणी आदिवासी भागात आणि आदिवासी लोकांना उपयुक्त ठरेल अशीच करावी.

(१५) सर्वसाधारण नियमानुसार स्वयंसेवी संस्थांना वितरित केलेल्या कर्ज आणि इतर निधीचे वाटप आणि कर्मचा-यांचे वेतन अदा करणे अशा सर्व निधीबाबत रुपये १०,०००/- आणि दरील रकमेसाठी डिमांड ड्राफ्ट आणि चेकने भरलेले असावेत.

२. केंद्र शासनाच्या जनजाती कार्य मंत्रालयाने दिलेल्या उपरोक्त मार्गदर्शक तत्त्वानुसार राज्यस्तरीय समितीने स्वयंसेवी प्रस्तावांची छाननी करून एकत्रित प्रस्ताव आदिवासी विकास विभाग मंत्रालय यांच्यामार्फत केंद्र शासनास पाठविण्यासाठी तात्काळ सादर करावेत.

३. या समितीच्या अशासकीय सदस्यांना शासन निर्णय, वित्त विभाग, क्र प्रवास-१०९८/प्र.क्र.७४/९८-सेवा ५, दि.४ डिसेंबर, १९९९ मधील परिच्छेद क्र.११ अनुसार रेल्वे/शासकीय परिवहन सेवा (बस) चे प्रवास भाडे व दैनिक भत्ता अनुज्ञेय राहिल. (विमान प्रवास आणि रेल्वेच्या वातानुकुलीत प्रथमवर्गाचे भाडे अनुज्ञेय असणार नाही.)

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने

(स. नु. गावीत)
शासनाचे उप सचिव.

प्रति,

सचिव, आदिवासी विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई

प्रधान सचिव (ग्राम विकास), ग्राम विकास व जलसंधारण विभाग, मंत्रालय, मुंबई

प्रधान सचिव (कृषि), कृषि, पशुसंवर्धन व दुग्ध विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई

प्रधान सचिव/सचिव, सार्वजनिक आरोग्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई

श्री. प्रशांत हिरे, अध्यक्ष, आदिवासी सेवा समिती, लोकनेते वेंकटराव हिरे मार्ग, मालेगाव कॅम्प,

मालेगाव-(PIN-४१३ १०५), जि. नाशिक

डॉ. आर. एस. आरोळे, अध्यक्ष, कॉम्प्रेन्सिव्ह रुरल हेल्थ प्रोजेक्ट, पो. बॉक्स ४, जामखेड,

जि. अहमदनगर

डॉ. कि. शा. चपळगावकर, कार्यक्रम संचालक, महाराष्ट्र इन्स्टिट्यूट ऑफ टेक्नॉलॉजी ट्रान्सफर

फॉर रुरल एरियाज, बायफ मित्र भवन, निवास होमच्या समोर, बोधले नगरच्या मार्गे,

नाशिक-पुणे महामार्ग, नाशिक ;

आयुक्त, आदिवासी विकास, महाराष्ट्र राज्य, नाशिक

प्रधान महालेखापाल १ (लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र, मुंबई

प्रधान महालेखापाल १ (लेखा परिक्षा), महाराष्ट्र, मुंबई

प्रधान महालेखापाल २ (लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र, नागपूर

प्रधान महालेखापाल २ (लेखा परिक्षा), महाराष्ट्र, नागपूर

अधिदान व लेखा अधिकारी मुंबई

पिल्हा कोषागार अधिकारी, नाशिक

प्रती माहितीसाठी:-

मा. मंत्री आदिवासी विकास, मंत्रालय, मुंबई

मा. राज्यमंत्री, आदिवासी विकास, मंत्रालय, मुंबई

सह सचिव, जनजाती कार्य मंत्रालय, भारत सरकार, ए विंग, शास्त्री भवन, नवी दिल्ली (पत्राने)

अपर आयुक्त, आदिवासी विकास ठाणे/ नाशिक/ नागपूर/ अमरावती/

सर्व प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी प्रकल्प,

सर्व सह सचिव/ उप सचिव/अपर सचिव आदिवासी विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई

सर्व कक्ष अधिकारी, आदिवासी विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई

निवड नस्ती का-१७